Zbornik sudske prakse

MIŠLJENJE NEZAVISNOG ODVJETNIKA
GIOVANNIJA PITRUZZELLE
od 29. travnja 2021. [1]

**Predmet C-647/19 P**

**Ja zum Nürburgring eV**
**protiv**

**Europske komisije**

„Žalba – Državne potpore – Potpore dodijeljene u korist kompleksa Nürburgring – Prodaja imovine korisnika državne potpore koja je proglašena nespojivom – Otvoren, transparentan, nediskriminatoran i bezuvjetan natječajni postupak – Nepostojanje poteškoća koje zahtijevaju pokretanje službenog istražnog postupka – Dopuštenost – Zainteresirana strana – Obveza obrazlaganja Općeg suda – Iskrivljavanje dokaza”

1. Udruga Ja zum Nürburgring eV (u daljnjem tekstu: žalitelj) svojom žalbom, na koju se odnosi ovo mišljenje, zahtijeva da se ukine presuda Općeg suda od 19. lipnja 2019., Ja zum Nürburgring/Komisija (T-373/15, EU:T:2019:432, u daljnjem tekstu: pobijana presuda), kojom je Opći sud odbio njezinu tužbu za poništenje Odluke Komisije (EU) 2016/151 od 1. listopada 2014. o državnoj potpori Njemačke SA.31550 (2012/C) (ex 2012/NN) u korist Nürburgringa (u daljnjem tekstu: konačna odluka) [2].

2. U ovom se predmetu postavljaju pitanja u pogledu opsega pojma „zainteresirane strane” u smislu članka 1. točke (h) Uredbe br. 659/1999 [3], kao i opsega obveze obrazlaganja presuda koju ima Opći sud.

## I. Činjenice

3. Okolnosti spora iznesene su u točkama 1. do 16. pobijane presude na koje upućujem za više pojedinosti. Za potrebe ovog postupaka samo ću podsjetiti na sljedeće.

4. Kompleks Nürburgring (u daljnjem tekstu: Nürburgring), koji se nalazi u njemačkoj saveznoj zemlji Porajnje-Falačka, obuhvaća stazu za automobilske utrke (u daljnjem tekstu: staza Nürburgring), zabavni park, hotele i restorane.

[1] Izvorni jezik: talijanski

[2] SL 2016., L 34, str. 1.

[3] Uredba Vijeća (EZ) br. 659/1999 od 22. ožujka 1999. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka [108. UFEU-a] (SL 1999., L 83, str. 1.) (SL, posebno izdanje na hrvatskom jeziku, poglavlje 8., svezak 4., str. 16.). Ta je uredba sada već stavljena izvan snage i zamijenjena Uredbom Vijeća (EU) 2015/1589 od 13. srpnja 2015. o utvrđivanju detaljnih pravila primjene članka 108. Ugovora o funkcioniranju Europske unije (SL 2015., L 248, str. 9. i ispravak SL 2017., L 186, str. 17.).

5. Između 2002. i 2012. vlasnici Nürburgringa (u daljnjem tekstu: prodavatelji) bili su glavni korisnici mjera potpore, i to uglavnom od savezne zemlje Porajnje-Falačka, namijenjene izgradnji zabavnog parka, hotelâ i restoranâ te organizaciji utrka Formule 1.

6. Nakon što je žalitelj podnio prvu pritužbu, te su mjere bile predmet službenog istražnog postupka na temelju članka 108. stavka 2. UFEU-a, koji je Komisija pokrenula 2012.

7. Te iste godine Amtsgericht Bad Neuenahr-Ahrweiler (Općinski sud u Bad Neuenahr-Ahrweileru, Njemačka) utvrdio je da su prodavatelji nesposobni za plaćanje i odlučio je pristupiti prodaji njihove imovine (u daljnjem tekstu: imovina Nürburgringa). Pokrenut je natječajni postupak (u daljnjem tekstu: natječajni postupka) i okončan je prodajom te imovine društvu Capricorn Nürburgring Besitzgesellschaft GmbH (u daljnjem tekstu: Capricorn).

8. Dana 23. prosinca 2013. žalitelj je Komisiji podnio drugu pritužbu u kojoj je tvrdio da natječajni postupak nije bio transparentan i nediskriminatoran. Žalitelj je smatrao da će odabrani kupac, odnosno društvo Capricorn, primiti tako nove potpore i osigurati kontinuitet gospodarskih djelatnosti prodavatelja, tako da rješenje o povratu potpora koje su prodavatelji primili treba proširiti na društvo Capricorn.

9. Komisija je 1. listopada 2014. donijela konačnu odluku. Kao prvo, Komisija je u toj odluci, s jedne strane, utvrdila nezakonitost i nespojivost s unutarnjim tržištem određenih mjera koje je Njemačka donijela u korist prodavateljâ i, s druge strane, navela da društvo Capricorn, kao ni njegova društva kćeri, nisu obuhvaćeni povratom tih potpora [4] (u daljnjem tekstu: prva sporna odluka).

10. Kao drugo, Komisija je u konačnoj odluci utvrdila da prodaja imovine Nürburgringa društvu Capricorn nije državna potpora [5]. Komisija je smatrala da je ta prodaja bila provedena na temelju otvorenog, transparentnog i nediskriminirajućeg natječajnog postupka i da je taj postupak doveo do prodaje te imovine po tržišnoj cijeni (u daljnjem tekstu: druga sporna odluka).

## II. Postupak pred Općim sudom i pobijana presuda

11. Tužbom podnesenom tajništvu Općeg suda 10. srpnja 2015., žalitelj je pokrenuo postupak za poništenje i prve i druge sporne odluke.

12. U pobijanoj presudi Opći sud najprije je tužbu proglasio nedopuštenom u dijelu u kojem se odnosila na poništenje prve sporne odluke. Opći je sud smatrao da tužitelj nije dokazao da se ta odluka osobno odnosi na njega ili da se osobno odnosi na nekog od njegovih članova u smislu članka 263. četvrtog stavka UFEU-a [6].

13. Što se tiče zahtjeva za poništenje druge sporne odluke, Opći je sud najprije utvrdio da su stranke suglasne o činjenici da druga sporna odluka jest odluka donesena nakon faze prethodnog ispitivanja potpora, uvedene člankom 108. stavkom 3. UFEU-a, a ne nakon službenog istražnog postupka [7]. Opći sud potom je utvrdio da je tužitelj kao „zainteresirana strana” imao aktivnu

4 Vidjeti članak 2. odnosno članak 3. stavak 2. konačne odluke.

5 Vidjeti članak 1. zadnju alineju konačne odluke.

6 Vidjeti točke 70. i 71. pobijane presude.

7 Vidjeti točku 83. pobijane presude.

procesnu legitimaciju za zaštitu postupovnih prava koja su mu zajamčena člankom 108. stavkom 2. UFEU-a, kao i pravni interes[8]. Stoga je Opći sud meritorno ispitao tužbene razloge koje je tužitelj istaknuo u prilog tom zahtjevu te je odbio sve tužbene razloge, a time i tužbu u cijelosti[9].

## III. Zahtjevi stranaka

14. Žalitelj zahtijeva od Suda da ukine pobijanu presudu i poništi prvu i drugu spornu odluku ili, podredno, da vrati predmet na ponovno odlučivanje Općem sudu i naloži Komisiji snošenje troškova.

15. Komisija zahtijeva od Suda da poništi zaključak Općeg suda naveden u točkama 73. do 94. pobijane presude u skladu s kojim je tužba protiv druge sporne odluke dopuštena, da Sud sam donese odluku o toj tužbi i da je proglasi nedopuštenom, da odbije žalbu koju je podnio žalitelj i da mu naloži snošenje troškova.

## IV. Analiza žalbe

16. U prilog svojoj žalbi, žalitelj ističe pet žalbenih razloga.

17. Prvi i drugi žalbeni razlog povezani su s dijelom pobijane presude koji se odnosi na prvu spornu odluku. Žalitelj tvrdi da je Opći sud počinio pogreške koje se tiču prava zbog negiranja njegove aktivne legitimacije kao konkurenta u prvom žalbenom razlogu odnosno kao strukovnog udruženja u drugom žalbenom razlogu.

18. Ostala tri žalbena razloga povezana su pak s dijelom pobijane presude koji se odnosi na drugu spornu odluku. Konkretno, trećim žalbenim razlogom žalitelj ističe da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava time što je, zbog istih razloga zbog kojih je negirao aktivnu legitimaciju u pogledu prve sporne odluke, smatrao da žalitelj nema aktivnu legitimaciju kao konkurent ili kao strukovno udruženje. Četvrtim žalbenim razlogom žalitelj tvrdi da je Opći sud počinio nekoliko pogrešaka koje se tiču prava kao i da je iskrivio činjenice i dokaze u analizi na temelju koje je zaključio da Komisija nije trebala pokrenuti službeni istražni postupak. Petim žalbenim razlogom žalitelj ističe pogreške koje se tiču prava u okviru ocjene prikladnosti obrazloženja druge sporne odluke.

19. Komisija u protužalbi osporava dopuštenost zahtjeva za poništenje druge sporne odluke i zahtijeva od Suda da po službenoj dužnosti ponovno ispita dopuštenost tog zahtjeva i da ga proglasi nedopuštenim.

20. U skladu sa zahtjevom Suda, svoju ću analizu usmjeriti na pitanje dopuštenosti zahtjeva za poništenje druge sporne odluke kao i na četvrti i peti žalbeni razlog.

8 Vidjeti točku 93. pobijane presude.

9 Vidjeti točke 196. i 198. pobijane presude.

## A. Komisijin zahtjev da se po službenoj dužnosti utvrdi nedopuštenost zahtjeva za poništenje druge sporne odluke

### *1. Argumenti stranaka*

21. Komisija smatra da je Opći sud pogrešno smatrao da je tužba protiv druge sporne odluke dopuštena i ističe da je Sud po službenoj dužnosti dužan odlučiti o tom pitanju ako se ono postavlja. Konkretno, Komisija smatra da je Opći sud pogrešno protumačio i primijenio pojam „odnosna stranka" u smislu članka 108. stavaka 2. i 3. UFEU-a, odnosno pojam „zainteresirana strana" u smislu članka 1. točke (h) Uredbe br. 659/1999 zbog toga što je smatrao da žalitelj može imati to svojstvo.

22. Kao prvo, Komisija tvrdi da iz sudske prakse proizlazi da svojstvo „zainteresirane strane" pretpostavlja postojanje konkurentskog odnosa koji narušavaju mjere potpore. Slijedom toga, smatra da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava time što je žalitelja kvalificirao kao zainteresiranu stranu iako je taj sud sam prethodno utvrdio da navedeni žalitelj nije poslovao na tržištima na koja se odnose predmetne mjere. Prema Komisijinu mišljenju, Opći sud proveo je analizu koja se temeljila na polovičnom tumačenju relevantne sudske prakse.

23. Kao drugo, tvrdi da je Opći sud također počinio pogrešku koja se tiče prava time što je smatrao da je donošenje mjera potpore štetno utjecalo na interese žalitelja i njegovih članova.

24. S jedne strane, tvrdi da Opći sud nije naveo nijedan dokaz u prilog tvrdnji iz točke 86. pobijane presude u skladu s kojom bi moguća prodaja imovine Nürburgringa društvu Capricorn, koja navodno nije izvršena po tržišnoj cijeni, mogla štetno utjecati na te interese. S druge strane, Komisija smatra da je Opći sud žalitelju priznao svojstvo „zainteresirane strane" tako što se u konačnici isključivo oslanjao na činjenicu da je žalitelj mogao raspolagati informacijama koje su potencijalno mogle biti relevantne za Komisiju u okviru službenog istražnog postupka. Međutim, takvo tumačenje pojma „zainteresirana strana" previše je široko i njime se ne uzima u obzir činjenica da prijenos informacije koji dovodi do utvrđivanja nezakonitosti dodjele državne potpore ne čini osobu koja je prenijela takvu informaciju automatski „zainteresiranom stranom".

25. Žalitelj osporava Komisijine argumente.

### *2. Ocjena*

26. Komisija zahtijeva od Suda da po službenoj dužnosti utvrdi nedopuštenost tužbe podnesene u prvostupanjskom postupku u pogledu druge sporne odluke.

27. U tom pogledu podsjećam da iz ustaljene sudske prakse proizlazi da kada je Sudu podnesena žalba na temelju članka 56. Statuta Suda Europske unije, on je dužan, po potrebi i po službenoj dužnosti, odlučiti o dopuštenosti tužbe za poništenje, a time i o razlogu koji se odnosi na javni poredak, koji se temelji na nepoštovanju uvjeta iz četvrtog stavka članka 263. UFEU-a, prema kojem tužitelj može zahtijevati poništenje odluke koja mu nije upućena, samo ako se ona na njega odnosi izravno i osobno [10].

[10] Vidjeti presude od 29. studenoga 2007., Stadtwerke Schwäbisch Hall i dr./Komisija (C-176/06 P, neobjavljena, EU:C:2007:730, t. 18.), kao i od 29. srpnja 2019., Bayerische Motoren Werke i Freistaat Sachsen/Komisija (C-654/17 P, EU:C:2019:634, t. 44.).

28. U pobijanoj presudi Opći sud analizirao je u točkama 78. do 89. pitanje dopuštenosti žaliteljeve tužbe u pogledu druge sporne odluke, a osobito pitanje njegova osobnog interesa u skladu s člankom 263. četvrtim stavkom UFEU-a, pri čemu je žalitelju priznao svojstvo „zainteresirane strane" u odnosu na tu odluku, a time i njegovu aktivnu legitimaciju vezano na zaštitu postupovnih prava koja za tužitelja, u tom svojstvu, proizlaze iz članka 108. stavka 2. UFEU-a.

29. U tom pogledu podsjećam da se člankom 1. točkom (h) Uredbe br. 659/1999, kojim se u biti preuzima definicija koja je već razvijena u sudskoj praksi Suda [11], pojam „zainteresirane strane" definira kao „svaka osoba, poduzetnik ili udruženje poduzetnika na čije bi interese mogla utjecati dodjela neke potpore, a posebno korisnik potpore, konkurentski poduzetnici i trgovinske udruge".

30. Kao što sam već imao priliku nedavno podsjetiti [12], iz sudske prakse proizlazi da se tom definicijom ne isključuje mogućnost da se poduzetnika koji nije izravni konkurent korisnika potpore kvalificira kao zainteresiranu stranu ako tvrdi da bi dodjela potpore mogla utjecati na njegove interese [13]. Dok se poduzetnik koji konkurira korisniku mjere potpore nesporno nalazi među „zainteresiranim stranama" u smislu članka 108. stavka 2. UFEU-a [14], subjektu koji nije konkurent korisniku potpore može se priznati svojstvo „zainteresirane strane" pod uvjetom da je dokazao da bi dodjela potpore mogla utjecati na njegove interese, što prema sudskoj praksi pretpostavlja dokazivanje postojanja opasnosti od konkretnog utjecaja mjere na njegov položaj [15].

31. Iz te sudske prakse proizlazi da, suprotno Komisijinim tvrdnjama, svojstvo „zainteresirane strane" nužno ne pretpostavlja postojanje konkurentskog odnosa koji narušavaju mjere potpore i da se stoga Općem sudu ne može prigovoriti da je počinio pogrešku koja se tiče prava time što je žalitelja kvalificirao kao zainteresiranu stranu iako je prethodno utvrdio da sam žalitelj ni na koji način nije poslovao na tržištima na koja se odnose predmetne mjere [16].

32. Komisija nadalje smatra da je Opći sud žalitelju pogrešno priznao svojstvo „zainteresirane strane" time što se u točkama 87. i 88. pobijane presude isključivo oslanjao na okolnost da je žalitelj mogao raspolagati informacijama koje su potencijalno mogle biti relevantne za Komisiju u okviru službenog istražnog postupka.

[11] Vidjeti presudu od 2. travnja 1998., Komisija/Sytraval i Brink's France (C-367/95 P, EU:C:1998:154, t. 41. i navedena sudska praksa).

[12] Vidjeti u tom pogledu točke 64. do 67. mojeg mišljenja u spojenim predmetima Scandlines Danmark i dr./Komisija (C-174/19 P i C-175/19 P, EU:C:2021:199).

[13] Vidjeti presudu od 27. listopada 2011., Austrija/Scheucher-Fleisch i dr. (C-47/10 P, EU:C:2011:698, t. 132. i navedena sudska praksa).

[14] Presuda od 3. rujna 2020., Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland i dr./Komisija (C-817/18 P, EU:C:2020:637, t. 50. i navedena sudska praksa)

[15] Vidjeti konkretno presude od 24. svibnja 2011., Komisija/Kronoply i Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341, t. 65.), i od 27. listopada 2011., Austrija/Scheucher-Fleisch i dr. (C-47/10 P, EU:C:2011:698, t. 132.). Vidjeti također mišljenje nezavisnog odvjetnika M. Szpunara u predmetu Vereniging tot Behoud van Natuurmonumenten in Nederland i dr./Komisija (C-817/18 P, EU:C:2020:255, t. 36. i sljedeće, u kojima se nalaze druga upućivanja na sudsku praksu).

[16] Suprotno Komisijinim tvrdnjama, analiza Općeg suda u tom pogledu nije protivna ni presudi od 24. svibnja 2011., Komisija/Kronoply i Kronotex (C-83/09 P, EU:C:2011:341), ni presudi od 6. studenoga 2018., Scuola Elementare Maria Montessori/Komisija i Komisija/Scuola Elementare Maria Montessori i Ferracci (C-622/16 P do C-624/16 P, EU:C:2018:873). U prvonavedenoj presudi Sud je priznao svojstvo zainteresirane osobe poduzetniku koji nije bio izravni konkurent korisnika potpore, ali mu je za proizvodni proces bila potrebna ista sirovina, a tvrdio je da dodjela potpore može utjecati na njegove interese i u dovoljnoj mjeri dokazao da postoji opasnost od konkretnog utjecaja potpore na njegov položaj (vidjeti točke 64. i 65.). Međutim, suprotno Komisijinim tvrdnjama, Sud svoju analizu nije temeljio na okolnosti da su se dotična dva poduzetnika nalazila u konkurentskom odnosu na uzlaznom tržištu, tj. tržištu predmetnih sirovina. Što se pak tiče točke 43. drugonavedene presude, na koju se poziva Komisija, ona nije relevantna u ovom kontekstu, s obzirom na to da Sud u toj točki navedene presude uopće nije razmatrao pitanje priznavanja svojstva „zainteresirane strane". Naprotiv, ta se točka odnosi na pitanje mogućeg izravnog utjecaja na pravnu situaciju podnositelja pritužbe na Komisijinu odluku, koja ne utječe na učinke nacionalnih mjera kojima se uspostavlja sustav potpora koje su tog podnositelja pritužbe dovele u nepovoljniji položaj u odnosu na konkurenciju.

33. U tom se pogledu slažem s Komisijom da sama činjenica da određena osoba raspolaže informacijama koje mogu biti relevantne u okviru službenog istražnog postupka, nije dovoljna kako bi se tu osobu kvalificiralo kao „zainteresiranu stranu” [17].

34. Naime, toliko široko tumačenje pojma „zainteresirane strane” nije u skladu s definicijom i kriterijima koji se navode u točkama 29. i 30. ovog mišljenja, a iz kojih proizlazi da priznavanje tog svojstva ovisi o mogućem utjecaju na interese dotične osobe koji proizlazi iz dodjele potpora i pretpostavlja konkretan utjecaj na njegov položaj. Kao što to pravilno ističe Komisija, iz toga proizlazi da sama mogućnost prijenosa informacija koje mogu dovesti do utvrđivanja nezakonitosti dodjele državne potpore, kao takva ne omogućuje da se osobi koja je proslijedila navedene informacije automatski dodijeli svojstvo „zainteresirane strane”.

35. U tom pogledu moram istaknuti da se sagledavanjem točaka 86. do 88. pobijane presude stvarno čini da je Opći sud smatrao da dodjela potpore društvu Capricorn može utjecati na žaliteljeve interese zbog toga što je žalitelj raspolagao informacijama koje je Komisija mogla uzeti u obzir tijekom službenog istražnog postupka. U točki 86. pobijane presude Opći sud upućuje, i to doista prilično nejasno, na žaliteljev neprofitni cilj, pri čemu navodi da je riječ o udruzi koja nastoji postići „ponovn[u] uspostav[u] i promicanje trkaće staze na Nürburgringu i promicanje zajedničkih interesa [svojih] članova, od kojih neki organiziraju sportske događaje na navedenoj stazi”. Međutim, čini se da se to upućivanje ne navodi kako bi se opravdalo svojstvo žalitelja kao „zainteresirane strane”, već naprotiv kako bi se opravdalo to što žalitelj raspolaže informacijama koje mogu biti relevantne za Komisijinu ocjenu, što samo po sebi, kao što se to navodi u prethodnoj točki ovog mišljenja, nije dovoljno kako bi mu se priznalo navedeno svojstvo.

36. Iz tumačenja spisa ipak proizlazi da je žalitelj u tužbi koju je podnio Općem sudu istaknuo da je on udruga koja više od 40 godina brani interese cjelokupnog njemačkog automobilističkog sporta, *osobito* kada je riječ o stazi Nürburgring, i da je njegov temeljni cilj osigurati upravljanje tom stazom u gospodarskim uvjetima koji su usmjereni na opće interese kako bi se pristup toj stazi omogućio i sportašima. U tu je svrhu, među ostalim, razvio koncept korištenja stazom koji se temelji na općem interesu te je održavao kontakte i pregovarao s nadležnim državnim tijelima i tijelima savezne zemlje Porajnje-Falačka, kao i s drugim zainteresiranim osobama. Žalitelj je također tvrdio da je društvo Capricorn, stjecatelj imovine Nürburgringa, suprotno tomu primjenjivala obrnuti koncept čiji je cilj bilo najveće moguće povećanje dobiti, što je u potpunosti nespojivo sa žaliteljevim vlastitim ciljevima.

37. S obzirom na te argumente, za koje se uostalom čini da ih Komisija nije osporila, smatram da se može zaključiti da navodna dodjela potpore društvu Capricorn za preuzimanje imovine Nürburgringa može utjecati na žaliteljeve interese, čiji su svrha i postojanje konkretno povezani sa stazom Nürburgringa, kao i na interese njegovih članova na koje bi dodjela navodno nezakonite potpore mogla imati konkretne posljedice.

38. Smatram da iz prethodno navedenog proizlazi da žalitelju treba priznati svojstvo „zainteresirane strane” u smislu članka 1. točke (h) Uredbe br. 659/1999 i da Opći sud stoga nije počinio nijednu pogrešku koja se tiče prava time što je proglasio dopuštenim žaliteljev zahtjev za poništenje druge sporne odluke u dijelu u kojem se tim zahtjevom traži zaštita postupovnih prava koja za žalitelja, zbog tog svojstva, proizlaze iz članka 108. stavka 2. UFEU-a.

[17] U tom pogledu smatram da se točka 12. rješenja potpredsjednika Suda od 6. listopada 2015., Comité d'entreprise de la SNCM/SNCM i Komisija (C-410/15 P(I), EU:C:2015:669), na koju Opći sud upućuje u točki 87. pobijane presude, ne može tumačiti na način da je samo raspolaganje relevantnim informacijama dovoljno kako bi se osobi koja raspolaže tim informacijama priznalo svojstvo „zainteresirane strane”. Smatram da je potpredsjednik Suda u toj točki prije upućivao na cilj koji se nastoji postići priznavanjem svojstva „zainteresirane strane” dotičnoj stranci u tom predmetu.

## B. Četvrti žalbeni razlog koji se odnosi na pogreške počinjene prilikom analize postojanja ozbiljnih poteškoća kao razloga za pokretanje faze službene istrage

39. Svojim četvrtim žalbenim razlogom, koji je podijeljen na pet dijelova, žalitelj prigovara Općem sudu da je počinio nekoliko pogrešaka koje se tiču prava, da je iskrivio dokaze i da nije pružio dostatno obrazloženje u analizi na temelju koje je zaključio da nakon provođenja faze prethodnog ispitivanja nije dokazano da je Komisija naišla na poteškoće koje su zahtijevale pokretanje službenog istražnog postupka.

40. Budući da žalitelj u nekoliko navrata ističe da pobijana presuda sadržava nedostatak ili manjkavost u obrazloženju, prije analize argumenata koje je on naveo u okviru četvrtog žalbenog razloga, smatram da je svrsishodno podsjetiti na načela iz sudske prakse koja je Sud razvio u pogledu opsega obveze obrazlaganja presuda koju ima Opći sud.

### *1. Opseg obveze Općeg suda da obrazloži svoje presude*

41. Iz ustaljene sudske prakse proizlazi da obveza obrazlaganja koja za Opći sud proizlazi iz članka 36. Statuta Suda Europske unije, koji se na njega primjenjuje na temelju članka 53. prvog stavka tog statuta i članka 117. njegova poslovnika, nalaže da rasuđivanje Općeg suda mora biti na jasan i nedvosmislen način razvidno iz obrazloženja pobijane presude, tako da zainteresirane osobe mogu spoznati razloge donesene odluke, a Sud obavljati sudski nadzor [18].

42. Iz sudske prakse također proizlazi da žalbeni razlog koji se temelji na izostanku odgovora Općeg suda na argumente koji su izneseni u prvostupanjskom postupku u biti znači isticanje povrede obveze obrazlaganja [19] i da je pitanje je li obrazloženje presude Općeg suda proturječno ili manjkavo pravno pitanje koje se kao takvo može postaviti u okviru žalbenog postupka [20]. U okviru tog žalbenog postupka nadzor Suda ima za cilj, među ostalim, provjeriti je li Opći sud dovoljno pravno odgovorio na sve argumente koje je iznio tužitelj [21].

43. Međutim, iz ustaljene sudske prakse također proizlazi da obveza obrazlaganja ne nalaže Općem sudu da pruži obrazloženje kojim bi se iscrpno i pojedinačno osvrnuo na sve tvrdnje koje su iznijele stranke u sporu. Obrazloženje Općeg suda, dakle, može biti implicitno, pod uvjetom da se njime omogućuje zainteresiranim osobama da saznaju razloge zbog kojih Opći sud nije prihvatio njihove argumente, a Sudu da raspolaže dostatnim elementima za izvršavanje svojeg nadzora [22]. Opći sud ipak nije dužan zauzeti stajalište o elementima koji očito nisu relevantni ili unaprijed predvidjeti moguće prigovore [23].

[18] Vidjeti među ostalim presude od 11. lipnja 2015., EMA/Komisija (C-100/14 P, EU:C:2015:382, t. 67. i navedena sudska praksa) i od 26. svibnja 2016., Rose Vision/Komisija (C-224/15 P, EU:C:2016:358, t. 24.).

[19] Vidjeti presude od 11. svibnja 2017., Dyson/Komisija (C-44/16 P, EU:C:2017:357, t. 37. i navedena sudska praksa) i od 16. studenoga 2017., Ludwig-Bölkow-Systemtechnik/Komisija (C-250/16 P, EU:C:2017:871, t. 55.).

[20] Vidjeti među ostalim presudu od 26. svibnja 2016., Rose Vision/Komisija (C-224/15 P, EU:C:2016:358, t. 26. i navedena sudska praksa) i nedavnu presudu od 11. lipnja 2020., China Construction Bank/EUIPO (C-115/19 P, EU:C:2020:469, t. 67. i navedena sudska praksa).

[21] Vidjeti presudu od 11. svibnja 2017., Dyson/Komisija (C-44/16 P, EU:C:2017:357, t. 37. i navedena sudska praksa) kao i rješenje od 13. prosinca 2012., Alliance One International/Komisija (C-593/11 P, neobjavljeno, EU:C:2012:804, t. 27.).

[22] Vidjeti među ostalim presude od 26. svibnja 2016., Rose Vision/Komisija (C-224/15 P, EU:C:2016:358, t. 25. i navedena sudska praksa) i od 11. svibnja 2017., Dyson/Komisija (C-44/16 P, EU:C:2017:357, t. 38. i navedena sudska praksa).

[23] Vidjeti u tom smislu presudu od 6. studenoga 2012., Éditions Odile Jacob/Komisija (C-551/10 P, EU:C:2012:681, t. 48. i navedena sudska praksa).

44. Iz navedenih načela proizlazi da iako prema sudskoj praksi Opći sud može ispuniti svoju obvezu obrazlaganja presuda pod navedenim uvjetima na temelju implicitnog obrazloženja, on ipak ne može jednostavno izbjeći davanje izričitog ili implicitnog odgovora na pred njim iznesene argumente koji očito nisu irelevantni ili iskriviti njihov sadržaj. Naime, takav propust predstavlja nedostatak u obrazloženju, koji je protivan obvezi obrazlaganja koju ima Opći sud, kao i povredu prava na djelotvornu sudsku zaštitu zajamčenog člankom 47. Povelje Europske unije o temeljnim pravima [24].

### *2. Prvi dio četvrtog žalbenog razloga koji se odnosi na transparentnost i nediskriminatornost natječajnog postupka*

#### *a) Argumenti stranaka*

45. U prvom dijelu četvrtog žalbenog razloga žalitelj ističe da je Opći sud počinio pogrešku time što je u točki 146. pobijane presude zaključio da žaliteljevi argumenti ne omogućuju da se utvrdi da je Komisija morala posumnjati u transparentnost i nediskriminatornost natječajnog postupka. Žalitelj u tu svrhu navodi tri niza prigovora.

46. Kao prvo, žalitelj prigovora Općem sudu, pri čemu osobito upućuje na točku 145. pobijane presude, to što je smatrao da je na temelju „kriterija najvećeg mogućeg povećanja vrijednosti cjelokupne imovine" moguće postići prodajnu cijenu imovine Nürburgringa koja je prikladna u smislu propisa u području državnih potpora. Žalitelj smatra, s jedne strane, da se Opći sud oslanjao na pogrešno tumačenje članka 107. i članka 108. stavka 2. UFEU-a. S druge strane, Opći sud nije ispitao nekoliko argumenata koje je žalitelj naveo u tom pogledu, tako da pobijana presuda sadržava nedostatak u obrazloženju.

47. Žalitelj tvrdi da je u prvostupanjskom postupku naveo pravne kriterije koje je trebalo uzeti u obzir kako bi se natječajni postupak mogao urediti na način kojim se poštuju uvjeti za postizanje tržišne cijene. Pred Općim sudom žalitelj je naglasio da iz sudske prakse proizlazi da konkurentski položaj ponovno treba uspostaviti na svakom od predmetnih tržišta. Pozivajući se na sudsku praksu prema kojoj je glavni cilj povrata nezakonite državne potpore taj da se otkloni narušavanje tržišnog natjecanja uzrokovano isplatom te potpore, žalitelj je pred Općim sudom tvrdio da struktura natječajnog postupka nije mogla otkloniti narušavanje tržišnog natjecanja uzrokovano isplatom nezakonitih potpora, s obzirom na to da su te potpore upotrijebljene za stvaranje konzorcija poduzeća koja posluju na različitim tržištima. Žalitelj smatra da je u tim okolnostima bilo potrebno zahtijevati samostalne ponude za svaku od poslovnih jedinica koje je trebalo prodati. To ne bi spriječilo prodaju u paketu, ali bi svaki ponuditelj bio obvezan ponuditi najvišu cijenu za svaku jedinicu konzorcija. Samo je na taj način bilo moguće usporediti ponude.

48. Kao drugo, žalitelj tvrdi da je Opći sud počinio pogrešku koja se tiče prava time što nije uzeo u obzir činjenicu da kriterij, koji se navodi u točkama 144. i 145. pobijane presude, u pogledu praga od 25 % najbolje ponude (u daljnjem tekstu: kriterij o 25 %) [25], nikad nije priopćen zainteresiranim stranama. Stoga ga te strane nisu mogle uzeti u obzir u svojim strategijama, pa natječajni postupak nije bio transparentan i nediskriminatoran. Što se tiče tvrdnje iz točke 145. pobijane presude, u

[24] Vidjeti u tom smislu i mišljenje nezavisne odvjetnice J. Kokott u predmetu Bayer CropScience i Bayer/Komisija (C-499/18 P, EU:C:2020:735, t. 89.).

[25] U tom pogledu konkretnije vidjeti točku 53. ovog mišljenja.

skladu s kojom se kriterij o 25 % mogao konkretno utvrditi tek *ex post* jer se određivao ovisno o vrijednosti stvarno podnesenih ponuda, ona nije relevantna u pogledu transparentnosti i nediskriminatornosti natječajnog postupka.

49. Kao treće, žalitelj u biti prigovara Općem sudu da nije uzeo u obzir njegov argument u skladu s kojim je Capricorn društvo različito od društava Capricorn Automotive GmbH i Capricorn Holding GmbH, koja su bila društva koja su podnijela ponudu u natječajnom postupku. Iz sudske prakse proizlazi da se prihvaćanjem ponude koju nije podnio ponuditelj koji je samostalno sudjelovao u natječajnom postupku ne poštuje zahtjev otvorenosti i transparentnosti takvog postupka.

50. Komisija tvrdi da prvi dio četvrtog žalbenog razloga treba djelomično odbaciti kao nedopušten, a djelomično odbiti kao neosnovan.

### *b) Ocjena*

51. U okviru prvog dijela četvrtog žalbenog razloga žalitelj osporava analizu Općeg suda iz točaka 138. do 146. u kojima je taj sud odbio njegov prigovor u kojem se pozvao na netransparentnost i diskriminatornost natječajnog postupka.

#### *1) Sažetak pobijane presude*

52. U tom dijelu pobijane presude Opći sud utvrdio je da su tijekom natječajnog postupka ulagači pozvani da dostave indikativnu ponudu za cjelokupnu imovinu, određene skupine ili pojedinačne dijelove imovine, da su ponude trebale biti ocijenjene osobito na temelju cijene ponuđene za imovinu, ovisno o opsegu ponude, i da su ulagači morali biti odabrani prema kriteriju najvećeg mogućeg povećanja vrijednosti cjelokupne imovine. Opći sud također je istaknuo da je primjena tog kriterija u praksi navela prodavatelje da u zadnjoj fazi natječajnog postupka razmotre samo ponude koje su se odnosile na cjelokupnu imovinu, pri čemu je razlog za to bio taj da se, uzimajući u obzir podnesene ponude, prodajom Nürburgringa u paketu mogla postići viša cijena nego zasebnom prodajom svakog pojedinog dijela imovine.

53. Opći sud potom je utvrdio da je bilo dostavljeno šest indikativnih ukupnih ponuda u kojima je bilo ponuđeno više od 25 % najbolje ponude, da ukupne ponude koje nisu dostizale 25 % najbolje ponude nisu dalje bile razmatrane te da je to vrijedilo i za ponude za trkaću stazu Nürburgring u kojima zajedno s pojedinačnim ponudama za preostalu imovinu nije ostvareno ukupno 25 % najbolje ponude.

54. Opći sud iz toga je zaključio da su zainteresirani ulagači bili slobodni odrediti predmet svoje ponude za kupnju s obzirom na informaciju koja im je priopćena glede kriterija najvećeg mogućeg povećanja vrijednosti cjelokupne imovine i da je cilj kriterija o 25 % bio samo dati konkretan sadržaj kriteriju najvećeg mogućeg povećanja vrijednosti cjelokupne imovine, a mogao se konkretno utvrditi tek *ex post* jer se određivao ovisno o vrijednosti stvarno podnesenih ponuda.

#### *2) Prigovori koji se odnose na „kriterij najvećeg mogućeg povećanja vrijednosti cjelokupne imovine”*

55. U okviru prigovora koji se odnose na „kriterij najvećeg mogućeg povećanja vrijednosti cjelokupne imovine” žalitelj prije svega tvrdi da analiza Općeg suda sadržava pogrešku koja se tiče prava zato što je zbog upotrebe predmetnih potpora za stvaranje konzorcija poslovnih

jedinica trebalo zahtijevati samostalne ponude za svaku od tih poslovnih jedinica koje čine dio imovine Nürburgringa. To je bio jedini način za otklanjanje narušavanja tržišnog natjecanja uzrokovanog isplatom mjera potpore. Žalitelj nadalje smatra da pobijana presuda u tom pogledu sadržava nedostatak u obrazloženju.

56. U tom pogledu najprije valja istaknuti da iz ustaljene sudske prakse proizlazi da je cilj povrata nezakonite potpore ponovno uspostavljanje prijašnjeg stanja, a ostvaruje se kada korisnik ili, drugim riječima, poduzetnici koji su od njih imali stvarnu korist vrate predmetne potpore, eventualno uvećane za zatezne kamate. Tim povratom korisnik naime gubi prednost koju je na tržištu imao u odnosu na svoje konkurente i ponovno se uspostavlja stanje koje je postojalo prije isplate potpore [26].

57. Iz toga proizlazi da je glavni cilj povrata nezakonito isplaćene državne potpore ukloniti narušavanje tržišnog natjecanja koje je prouzročila konkurentska prednost dodijeljena nezakonitom potporom [27].

58. Međutim, kao što to pravilno ističe Opći sud u točki 133. pobijane presude, prema ustaljenoj sudskoj praksi Suda, ako je poduzeće koje je primilo nezakonitu državnu potporu kupljeno po tržišnoj cijeni, odnosno po višoj cijeni koju je privatni ulagač koji djeluje u normalnim uvjetima konkurencije bio spreman platiti za to društvo u situaciji u kojoj se ono nalazilo, osobito nakon što je primilo državne potpore, element potpore bio je procijenjen u okviru tržišne cijene i uključen u kupovnu cijenu. U takvim uvjetima ne može se smatrati da je kupcu dana prednost u odnosu na druge tržišne sudionike [28].

59. U ovom slučaju iz točaka 142. do 145. pobijane presude, koje se navode u točkama 52. do 54. ovog mišljenja, proizlazi da je Opći sud utvrdio da su u okviru natječajnog postupka zainteresirani ulagači bili slobodni odrediti predmet svoje ponude za kupnju i mogli su podnijeti indikativnu ponudu i za cjelokupnu imovinu i za određene skupine ili pojedinačne dijelove imovine. Različite ponude potom su ocijenjene prema kriteriju najvećeg mogućeg povećanja vrijednosti cjelokupne imovine. Stoga nije bila isključena mogućnost podnošenja samostalnih ponuda za svaku od poslovnih jedinica koje su činile konzorcij poduzeća imovine Nürburgringa, nego je ona prepuštena diskrecijskoj odluci svakog ponuditelja. U svakom slučaju, ponuda je ocijenjena prema tom kriteriju najvećeg mogućeg povećanja vrijednosti cjelokupne imovine, neovisno o načinu na koji je ona dostavljena (odnosno, kao sveukupna ponuda za cjelokupnu imovinu ili kao samostalna ponuda za svaku od poslovnih djelatnosti).

60. U tim se okolnostima čini da upotreba kriterija za ocjenu ponuda u vidu najvećeg mogućeg povećanja vrijednosti cjelokupne imovine i njegova primjena u skladu s prethodno navedenim načinima, ni na koji način nisu protivne zahtjevima iz sudske prakse navedene u točkama 57. do 59. ovog mišljenja s obzirom na to da je upotreba tog kriterija zasigurno usmjerena na prodaju predmetne imovine po najvećoj mogućoj cijeni, a čini se da je za to i prikladna, a pritom se na temelju te sudske prakse osigurava da se kupcu ne daje prednost u odnosu na druge tržišne sudionike. Slijedom toga, smatram da analiza Općeg suda u tom pogledu ne sadržava nijednu pogrešku koja se tiče prava.

[26] Vidjeti presudu od 1. listopada 2015., Electrabel i Dunamenti Erőmű/Komisija (C-357/14 P, EU:C:2015:642, t. 110.).

[27] Presuda od 30. travnja 2020., Nelson Antunes da Cunha (C-627/18, EU:C:2020:321, t. 42. i navedena sudska praksa)

[28] Vidjeti presude od 29. travnja 2004., Njemačka/Komisija (C-277/00, EU:C:2004:238, t. 80.) i od 1. listopada 2015., Electrabel i Dunamenti Erőmű/Komisija (C-357/14 P, EU:C:2015:642, t. 112.).

61. Međutim, što se tiče prigovora koji se odnosi na nedostatak u obrazloženju u tom pogledu, smatram da su iz točaka 142. do 145. pobijane presude, kao što se to uostalom može zaključiti iz točaka 52. do 54. ovog mišljenja, dovoljno jasno razvidni razlozi zbog kojih je Opći sud smatrao da je upotreba kriterija koji se odnosi na najveće moguće povećanje vrijednosti imovine u ovom slučaju prikladna kako bi se omogućila prodaja predmetne imovine po najvećoj mogućoj cijeni, a time i kako bi se postigla prodajna cijena koja je prikladna u smislu propisa u području državnih potpora. Stoga smatram da Opći sud u tom pogledu nije povrijedio obvezu obrazlaganja.

*3) Prigovor koji se odnosi na tajnu prirodu kriterija o 25 %*

62. Žalitelj potom tvrdi da ispitivanje Općeg suda iz točke 145. pobijane presude (koje se navodi u točki 54. ovog mišljenja) koje se odnosilo na kriterij o 25 %, sadržava pogrešku koja se tiče prava zato što taj kriterij nikad nije priopćen zainteresiranim stranama koje ga nisu mogle uzeti u obzir u svojim strategijama.

63. U tom pogledu ističem da nije sporno da se kriterij o 25 % primjenjuje na temelju vrijednosti stvarno podnesenih ponuda. Kao što je to utvrdio Opći sud u točki 145. pobijane presude, iz toga slijedi da se taj kriterij mogao konkretno utvrditi tek *ex post*. Međutim, s obzirom na navedeno valja također istaknuti da konkretna mogućnost *ex post* utvrđivanja navedenog kriterija nikako ne podrazumijeva da u natječajnoj dokumentaciji nije bilo moguće navesti, a stoga i ponuditeljima priopćiti da će taj kriterij biti korišten u okviru ocjene podnesenih ponuda.

64. Unatoč tomu, smatram da propuštanje takvog navođenja ili priopćavanja nije dovoljno kako bi se dovele u pitanje otvorenost i transparentnost natječajnog postupka. U točki 145. pobijane presude Opći je sud utvrdio da je kriterij najvećeg mogućeg povećanja vrijednosti prodaje bio priopćen zainteresiranim stranama i da su one stoga bile upoznate s činjenicom da moraju oblikovati svoju ponudu u skladu s tim kriterijem kako bi imale izglede za dobivanje ugovora.

65. U takvim okolnostima nije razvidno po čemu je strategija ponuditelja mogla biti drukčija da su bili obaviješteni o činjenici da će se u nastavku postupka ispitivati samo ponude u kojima je ostvareno najmanje 25 % najbolje dostavljene ukupne ponude. Stoga nije dokazano da je nepriopćavanje tog kriterija, što je moguće utvrditi tek *ex post*, na bilo koji način utjecalo na provedbu natječajnog postupka. Prema mojem mišljenju, iz toga slijedi da analiza Općeg suda ne sadržava nijednu pogrešku koja se tiče prava.

*4) Prigovor koji se odnosi na promjenu ponuditelja tijekom natječajnog postupka*

66. Kao treće, žalitelj u biti prigovara Općem sudu da nije uzeo u obzir njegov argument u skladu s kojim je Capricorn društvo različito od društava Capricorn Automotive GmbH i Capricorn Holding GmbH, koja su podnijela ponudu u natječajnom postupku.

67. U tom pogledu podsjećam da se, u skladu s člankom 170. stavkom 1. Poslovnika Suda, žalbom ne može izmijeniti predmet spora koji se vodio pred Općim sudom. Nadležnost Suda u postupku povodom žalbe ograničena je naime na ocjenu pravnog rješenja ponuđenog u vezi s razlozima o kojima se raspravljalo pred sudom u prvostupanjskom postupku. Stranka dakle ne može pred Sudom prvi put iznijeti neki razlog koji nije iznijela pred Općim sudom jer bi joj se time omogućilo da pred Sudom, čija je nadležnost u žalbenom postupku ograničena, pokrene

postupak o sporu koji je širi od onoga o kojem je odlučivao Općі sud [29]. Nove prigovore koji nisu bili izneseni pred Općim sudom stoga treba proglasiti nedopuštenima u žalbenom postupku [30].

68. Iz razmatranja spisa iz prvostupanjskog postupka proizlazi da žalitelj pred Općim sudom nije iznio prigovor koji bi se odnosio na promjenu ponuditelja tijekom natječajnog postupka. Kao što to Komisija pravilno ističe, kako bi dokazao da je navedeni prigovor istaknuo pred Općim sudom, žalitelj je samo uputio na svoj odgovor na pitanje Općeg suda koji se uostalom odnosio na zahtjev vezan uz pitanje postojanja pravnog interesa. Kako bi potkrijepio svoju tvrdnju da je taj prigovor iznio pred Općim sudom, žalitelj se u svojoj replici pred Sudom pozvao na točke 17. i 77. te sljedeće točke svoje tužbe podnesene Općem sudu. Međutim, iz razmatranja tih točaka tužbe u prvostupanjskom postupku proizlazi samo da je žalitelj u točki 17. uzgredno spomenuo činjenicu da je društvo Capricorn subjekt koji je različit od društava Capricorn Automotive GmbH i Capricorn Holding GmbH, a da pritom iz toga nije izveo nijedan argument u prilog svojem zahtjevu za poništenje druge sporne odluke. Smatram da iz toga slijedi da je nedopušten prigovor koji se odnosi na promjenu ponuditelja tijekom natječajnog postupka.

69. S obzirom na navedeno smatram da prvi dio četvrtog žalbenog razloga treba odbiti.

### *3. Drugi dio četvrtog žalbenog razloga koji se odnosi na iskrivljavanje dopisa društva Deutsche Bank od 10. ožujka 2014.*

#### *a) Argumenti stranaka*

70. U drugom dijelu četvrtog žalbenog razloga žalitelj osporava točke 151. do 156. pobijane presude i ističe da je Općі sud tumačenjem dopisa društva Deutsche Bank od 10. ožujka 2014., dostavljenog tijekom natječajnog postupka u prilog ponudi društva Capricorn, na način da je obveza iz tog dopisa obvezujuća, iskrivio sadržaj tog dopisa te su stoga u presudi iskrivljeni činjenice i jedan dokaz.

71. Žalitelj navodi da je pred Općim sudom istaknuo da je taj dopis na zadnjoj stranici izričito sadržavao napomenu naslovljenu „VAŽNA OBAVIJEST” iz koje je izrijekom proizlazilo sljedeće: „Ovo pismo namjere (*term sheet*) služi samo u svrhu rasprave i njegov cilj nije stvaranje nikakve obvezujuće zakonske obveze između nas” [31]. Neobvezatnost tog dopisa također potvrđuju druge rečenice iz tog dokumenta [32].

72. Navodi da iz toga proizlazi da je društvo Deutsche Bank nedvosmisleno i jasno navelo da ne smatra da ga taj dopis obvezuje. Stoga je Općі sud iskrivio sadržaj tog dopisa time što je utvrdio da je društvo Deutsche Bank smatralo da ga taj dopis obvezuje. Slijedom toga, smatra da je pogrešan zaključak iz točke 156. pobijane presude u skladu s kojim ne proizlazi da je Komisija

[29] U tom pogledu, vidjeti među ostalim nedavnu presudu od 4. ožujka 2021., Komisija/Fútbol Club Barcelona (C-362/19 P, EU:C:2021:169, t. 47. i navedena sudska praksa).

[30] Vidjeti među ostalim presudu od 28. studenoga 2019., Brugg Kabel i Kabelwerke Brugg/Komisija (C-591/18 P, neobjavljena, EU:C:2019:1026, t. 70. i navedena sudska praksa).

[31] Izvorna verzija na engleskom jeziku glasi: „IMPORTANT NOTICE: […] This term sheet is for discussion purposes only and is not intended to create any legally binding obligation between us”.

[32] Riječ je o sljedećim rečenicama: „This document does not constitute advice, or an offer (of any type), invitation to offer or recommendation, to you. If after making your own assessment you independently decide you would like to pursue a specific transaction with us there will be separate offering or other legal documentation, the terms of which will (if agreed) supersede any indicative and summary terms contained in this document. We therefore do not accept any liability for any direct, consequential or other loss arising from reliance on this document”.

morala posumnjati u obvezatnost dopisa društva Deutsche Bank od 10. ožujka 2014. Budući da je iz sadržaja tog dopisa jasno da društvo Deutsche Bank nije smatralo da ga taj dopis obvezuje, usporedba s prethodnim dopisima koje su razmijenili Capricorn i navedena banka, nije relevantna za ocjenu obvezatnosti tog dopisa.

73. Komisija osporava žaliteljevu argumentaciju.

### *b) Ocjena*

74. U točkama 151. do 155. pobijane presude, u kojima je odgovarao na žaliteljev argument da dopis društva Deutsche Bank od 10. ožujka 2014. nije predstavljao obvezujuće jamstvo za financiranje ponude društva Capricorn, Općі je sud provjerio je li ispitivanje koje je Komisija provela i koje odražava analizu njemačkih tijela moglo otkloniti postojanje sumnji glede obvezatnosti navedenog dopisa.

75. Kao prvo, Općі sud u tom je pogledu istaknuo da je u dopisu društva Deutsche Bank od 10. ožujka 2014. navedeno da je ta banka voljna odobriti društvu Capricorn zajam od 45 milijuna eura i da se čini da činjenica da su uvjeti tog financiranja podrobno opisani upućuje na temeljito ispitivanje i razmjenu informacija između te banke i preuzimatelja. Kao drugo, Općі sud istaknuo je da se u dopisu o kojem je riječ u više navrata upućuje na obvezu koju je društvo Deutsche Bank preuzelo prema društvu Capricorn na temelju navedenog dopisa. Kao treće, Općі sud smatrao je da usporedba tog dopisa s drugim dvama pripremnim i neobvezujućim dopisima društva Deutsche Bank od 17. i 25. veljače 2014. potvrđuje obvezatnost dopisa o kojem je riječ. Naposljetku, Općі sud istaknuo je da je u dopisu društva Deutsche Bank od 10. ožujka 2014. pojašnjeno da obveza koju je to društvo preuzelo podliježe trima uvjetima koji su društvu Deutsche Bank omogućavali da se izuzme od svoje obveze samo ako se preuzimanje nije odvijalo pod predviđenim uvjetima.

76. U tom pogledu iz ustaljene sudske prakse proizlazi da je Sud na temelju članka 256. UFEU-a nadležan isključivo za to da, nakon što je Općі sud utvrdio ili ocijenio činjenice, nadzire njihovu pravnu kvalifikaciju i pravne posljedice koje je Općі sud iz njih izveo. Ocjena činjenica, osim u slučaju iskrivljavanja dokaza podnesenih Općem sudu, ne predstavlja dakle pravno pitanje koje bi kao takvo bilo predmetom nadzora Suda [33].

77. U skladu s ustaljenom sudskom praksom Suda, iskrivljavanje treba očito proizlaziti iz dijelova spisa a da pritom nije potrebno pristupiti novoj ocjeni činjenica i dokaza [34]. Osim toga, iako se iskrivljavanje dokaza doista može sastojati od tumačenja nekog dokumenta suprotno njegovu sadržaju, ono mora očito proizlaziti iz spisa podnesenog Sudu i pretpostavlja da je Općі sud očito prekoračio granice razumne ocjene tih dokaza. U tom pogledu nije dovoljno navesti da bi dokument mogao biti predmetom tumačenja različitog od onog koje je usvojio Općі sud [35].

78. Stoga se u ovom slučaju od Suda traži da utvrdi proizlazi li očito iz analize dopisa društva Deutsche Bank od 10. ožujka 2014. i dokumenta u spisu predmeta da je Općі sud izmijenio opseg tog dopisa. Ne vjerujem da je to ovdje slučaj.

[33] Vidjeti među ostalim presudu od 28. siječnja 2021., Qualcomm i Qualcomm Europe/Komisija (C-466/19 P, EU:C:2021:76, t. 42. i navedena sudska praksa).

[34] Vidjeti među ostalim presudu od 10. ožujka 2021., Ertico – ITS Europe/Komisija (C-572/19 P, EU:C:2021:188, t. 69. i navedena sudska praksa).

[35] Vidjeti presudu od 28. siječnja 2021., Qualcomm i Qualcomm Europe/Komisija (C-466/19 P, EU:C:2021:76, t. 44. i navedena sudska praksa).

79. Naime, iz razmatranja samog dopisa proizlazi, kao što je to uostalom istaknuo Opći sud u točkama 152. i 153. pobijane presude, da je društvo Deutsche Bank u više navrata potvrdilo svoju namjeru i obvezu odobrenja financiranja društvu Capricorn [36]. Dopis su potpisala dvojica direktora prve razine (direktor i izvršni direktor) društva Deutsche Bank, što također, prema mojem mišljenju, upućuje na namjeru da se banka obveže sadržajem dopisa.

80. Tumačenje tog dopisa na način da su obveze iz tog dopisa obvezujuće potvrđuje, kao što je to uostalom istaknuo Opći sud u točki 154. pobijane presude, analiza drugih dvaju dopisa društva Deutsche Bank od 17. veljače 2014. odnosno od 25. veljače 2014., koji su prethodili dopisu od 10. ožujka 2014. i koji se također nalaze u spisu predmeta. Analiza tih dopisa pokazuje, s jedne strane, da se jezik u tim dopisima znatno razlikuje od jezika iz dopisa od 10. ožujka 2014. i izričito upućuje na nepostojanje namjere društva Deutsche Bank da preuzima obveze [37]. Stoga usporedba njihova teksta s tekstom dopisa od 10. ožujka 2014. odražava obvezatnost potonjeg dopisa. S druge strane, ti dopisi pokazuju da dopis društva Deutsche Bank od 10. ožujka 2014. predstavlja završnu fazu postupka pregovora koje su vodili banka i društvo Capricorn. Kao što je to istaknuo Opći sud, dopisom od 10. ožujka 2014. pojašnjava se da obveza koju je preuzelo društvo Deutsche Bank podliježe trima uvjetima, ali na koje to društvo nikako ne može utjecati [38].

81. Kao što to ističe žalitelj, točno je da dopis od 10. ožujka 2014. sadržava prilog „Appendix A”, naslovljen „Term Sheet”, također od 10. ožujka 2014. Na svojoj prvoj stranici taj prilog sadržava napomenu „nacrt” (*draft*) te se izričito navodi njegova „indikativna” priroda (*indicative terms and conditions*). Taj prilog također upućuje na važnu obavijest na zadnjoj stranici sa sadržajem koji je istaknuo žalitelj i koji se navodi u točki 71. ovog mišljenja.

82. Međutim, smatram da iako utvrđenje da konkretna formulacija iz priloga tom dopisu predstavlja nacrt, kao i napomena – za koju se čini da je zapravo standardizirana i koja se navodi na kraju tog dopisa – stvarno mogu biti izvor nejasnoća u pogledu obvezatnosti samog priloga a time i formulacije i jasnih uvjeta financiranja koji se ondje navode, to utvrđenje i napomena ne mogu dovesti u pitanje obvezatnost dopisa kao takvog i obveze društva Deutsche Bank da društvu Capricorn osigura financiranje u iznosu od 45 milijuna eura koje se izričito navodi u tom dopisu. Stoga, iako elementi koje je naveo žalitelj mogu dovesti u pitanje obvezatnost priloga, oni ne dovode u pitanje obvezujuću obvezu iz dopisa, a još manje imajući u vidu razmatranja iz točaka 79. i 80. ovog mišljenja.

83. Prema mojem mišljenju, iz prethodne analize može se zaključiti da iz spisa predmeta podnesenog Sudu kako bi se utvrdilo iskrivljavanje određenog dokumenta, ne proizlazi na jasan način da je, kao što se to zahtijeva sudskom praksom navedenom u točki 77. ovog mišljenja, Opći sud očito prekoračio granice razumne ocjene dopisa društva Deutsche Bank od 10. ožujka 2014. Smatram da iz toga slijedi da i drugi dio četvrtog žalbenog razloga treba odbiti kao neosnovan.

[36] Tako primjerice dopis počinje sljedećom rečenicom: „We are pleased to confirm the terms and conditions on which Deutsche Bank […] is willing to arrange and underwrite the financing […]”. Odjeljak 1. dopisa, naslovljen „Financing” sadržava sljedeću rečenicu: „We are pleased to confirm the terms on which […, Deutsche Bank…] is willing to underwite […] 100 % of a loan facility”. Odjeljak 10. dopisa, naslovljen „Commitment expiry”, uređuje početak i završetak obvezatnosti dopisa.

[37] U dopisu od 17. veljače 2014. izričito se navodi da je riječ o neobvezatnosti (kao što to proizlazi iz izričite rečenice u skladu s kojom „this letter does not constitute a commitment on the part of, or engagement of, DB or any of its affiliates”). Kao što to proizlazi iz sljedeće rečenice u tom dopisu, čini se da on predstavlja prvi korak u postupku pregovora: „DB is pleased to inform you that […] we […] are confident in our ability to underwrite the Financing Transaction to finance, in part, the Transaction”. Suprotno tomu, čini se da dopis od 25. veljače 2014. predstavlja kasniju fazu pregovora u kojoj se preuzimatelj, s jedne strane, obavještava o tome da je odbor vjerovnika načelno odobrio financiranje, ali i o potrebi drugih internih odobrenja i, s druge strane, o činjenici da postupak *due diligence* još nije u potpunosti zaključen.

[38] Kao što to proizlazi iz odjeljka 2. tog dopisa, ti uvjeti jesu: i. provedba transakcije, ii. nepostojanje znatne promjene glede preuzete imovine i iii. nepostojanje nezakonitosti financiranja.

### *4. Treći dio četvrtog žalbenog razloga koji se odnosi na to da društvo Capricorn nije bilo solventno*

#### *a) Argumenti stranaka*

84. Trećim dijelom četvrtog žalbenog razloga žalitelj prigovora Općem sudu da u točkama 147. do 161. pobijane presude nije ispitao argumente koje je on naveo u svojoj tužbi u prvostupanjskom postupku vezano uz lošu financijsku situaciju nekoliko društava grupe kojoj je pripadao Capricorn, kao i vlasnika te grupe. Ti argumenti dokazuju da društvo Capricorn, suprotno Komisijinim tvrdnjama u točkama 242., 247., 261. i 277. konačne odluke, nikad nije raspolagalo osiguranim financiranjem.

85. Komisija osporava žaliteljevu argumentaciju.

#### *b) Ocjena*

86. Iz tužbe podnesene u prvostupanjskom postupku proizlazi da je žalitelj pred Općim sudom naveo niz dokaza čiji je cilj bio dokazati da su se grupa kojoj je pripadao Capricorn i osoba koja se nalazila na čelu te grupe suočavale s ozbiljnim financijskim poteškoćama još od 2012., dakle puno prije dodjele ugovora nakon provođenja natječajnog postupka.

87. Žalitelj je te dokaze iznio kako bi dokazao da je Komisija pogriješila u konačnoj odluci u pogledu sposobnosti društva Capricorn da isplati cijenu i stoga da ispuni očekivani kriterij sigurnosti financiranja transakcije koji se predviđa za odabir ulagača zainteresiranih za kupnju imovine Nürburgringa [39].

88. U tom pogledu, kao što to uostalom priznaje i sama Komisija, iz teksta pobijane presude proizlazi da Opći sud uopće nije izričito odgovorio na te argumente. Moguće je da se implicitno obrazloženje, u skladu sa sudskom praksom koja se navodi u točki 43. ovog mišljenja, i to doista uz određeni napor prilikom tumačenja, može izvesti iz točke 158. pobijane presude u kojoj je Opći sud, nakon što je utvrdio obvezatnost dopisa društva Deutsche Bank od 10. ožujka 2014., zaključio da žaliteljevi argumenti ne omogućuju da se dokaže da je Komisija morala posumnjati u poštovanje zahtjeva glede obvezujućeg jamstva za financiranje koji je obuhvaćen kriterijem sigurnosti transakcije.

89. U svakom slučaju, čak i ako u tom pogledu postoji nedostatak u obrazloženju presude Općeg suda, valja podsjetiti da, kao što to proizlazi iz ustaljene sudske prakse, kad je presudom Općeg suda počinjena povreda prava Unije, ali je njezina izreka osnovana iz drugih pravnih razloga, žalbu također treba odbiti [40].

90. U tom pogledu podsjećam da zakonitost odluke u području državnih potpora sud Unije treba ocjenjivati s obzirom na informacije kojima je Komisija mogla raspolagati u trenutku kada ju je donijela [41].

[39] Vidjeti konkretno uvodnu izjavu 48. konačne odluke.

[40] Vidjeti u tom smislu nedavnu presudu od 25. veljače 2021., Dalli/Komisija (C-615/19 P, EU:C:2021:133, t. 165. i navedena sudska praksa). Ta se sudska praksa također primjenjuje na nedostatke u obrazloženju. U tom pogledu vidjeti presudu od 19. ožujka 2020., ClientEarth/Komisija (C-612/18 P, neobjavljena, EU:C:2020:223, t. 39. i 40.).

[41] Vidjeti presudu od 20. rujna 2017., Komisija/Frucona Košice (C-300/16 P, EU:C:2017:706, t. 70. i navedena sudska praksa).

91. Komisija je i pred Općim sudom i pred Sudom istaknula da u trenutku donošenja konačne odluke nije raspolagala informacijama na kojima se temelji prigovor koji je u tom pogledu u prvostupanjskom postupku istaknuo žalitelj, a žalitelj ni na koji način pred Sudom nije dokazao da je to bio slučaj.

92. S obzirom na to smatram da treći dio četvrtog žalbenog razloga ne treba prihvatiti.

### *5. Četvrti dio četvrtog žalbenog razloga koji se odnosi na nastavak postupka prodaje nakon dodjele ugovora za imovinu Nürburgringa društva Capricorn 11. ožujka 2014.*

#### *a) Argumenti stranaka*

93. U četvrtom dijelu četvrtog žalbenog razloga žalitelj osporava rasuđivanje Općeg suda kojim je u točkama 162. do 168. pobijane presude odbio njegove argumente kojima je ukazivao na nastavak postupka prodaje nakon dodjele ugovora za imovinu Nürburgringa društvu Capricorn 11. ožujka 2014.

94. Prema žaliteljevu mišljenju, čini se da Opći sud, na temelju zaključka da Komisija nije trebala uzeti u obzir taj element, smatra da pitanje pokretanja službenog istražnog postupka može utjecati samo na događaje nastupile prije datuma dodjele ugovora. Ta analiza sadržava pogreške koje se tiču prava. Naime, žalitelj smatra da faza prethodnog ispitivanja nije zaključena dodjelom ugovora za imovinu 11. ožujka 2014., nego isključivo donošenjem Komisijine odluke 1. listopada 2014.

95. Opći sud smatrao je da je formalna radnja dodjele ugovora za imovinu predstavljala jedan oblik „prekida” nakon kojeg Komisija, do donošenja odluke kojom je zatvoren postupak prethodnog ispitivanja, više nije smjela uzimati u obzir dodatne informacije kojima je raspolagala. Suprotno tvrdnjama Općeg suda, tijekom Komisijina prethodnog ispitivanja nije odlučujuće je li žalitelj, nakon svoje pritužbe iz prosinca 2013., mogao podnijeti drugu pritužbu, nego je li Komisija, kao što se to predviđa sudskom praksom, raspolagala svim informacijama kojima je objektivno mogla raspolagati. Žalitelj nadalje smatra da je Opći sud također iskrivio dokaze koje je on podnio.

96. Komisija osporava žaliteljevu argumentaciju.

#### *b) Ocjena*

97. Četvrtim dijelom četvrtog žalbenog razloga žalitelj osporava rasuđivanje iz točaka 165. do 168. pobijane presude kojim je Opći sud odbio njegov prigovor koji se odnosio na nastavak postupka prodaje nakon dodjele ugovora za imovinu Nürburgringa društvu Capricorn 11. ožujka 2014.

98. U tom dijelu pobijane presude Opći sud polazi prije svega od pretpostavke da je Komisijino ispitivanje imalo za cilj da se radi provjere je li imovina Nürburgringa bila ustupljena po svojoj tržišnoj cijeni, istraži je li natječajni postupak bio otvoren, transparentan, nediskriminatoran i bezuvjetan. Opći sud iz toga je zaključio da bi navodna potpora, čije je postojanje Komisija morala utvrditi u drugoj spornoj odluci (i koja je, prema žaliteljevu mišljenju, trebala odgovarati razlici između cijene koju je Capricorn platio za imovinu Nürburgringa i tržišne cijene te

imovine), možda bila dodijeljena društvu Capricorn 11. ožujka 2014., što je dan dodjele ugovora za tu imovinu potonjem društvu i dan potpisivanja ugovora o prodaji kojim je utvrđena cijena za preuzimanje navedene imovine koju je Capricorn morao platiti.

99. Slijedom toga, Opći je sud smatrao da činjenice nastale nakon tog datuma, kao što je ustupanje društva Capricorn potpreuzimatelju udjela koji je to društvo držalo u konzorciju za preuzimanje imovine Nürburgringa, nisu relevantne za ispitivanje je li potpora možda bila dodijeljena društvu Capricorn u okviru natječajnog postupka. Opći sud potom je zaključio rasuđivanje tvrdnjom da ako je tužitelj želio da Komisija ispita i postojanje nove potpore koja potječe iz navodnog nastavka postupka prodaje nakon donošenja druge sporne odluke, on je morao podnijeti novu pritužbu s tim u vezi.

100. U tom pogledu prije svega smatram da treba odbiti prigovor koji se odnosi na to da je Opći sud iskrivio dokaze. Naime, žalitelj ni na koji način ne pojašnjava na kojim se elementima temelji to iskrivljavanje.

101. Što se tiče prigovora vezanog za pogrešnu analizu Općeg suda, podsjećam da, kao što se to navodi u točki 90. ovog mišljenja, iz ustaljene sudske prakse proizlazi da zakonitost odluke u području državnih potpora sud Unije treba ocjenjivati s obzirom na informacije kojima je Komisija mogla raspolagati u trenutku kada ju je donijela.

102. U tom pogledu valja istaknuti da se, kao što to pravilno navodi žalitelj, prethodna faza postupka ispitivanja u području državnih potpora zaključuje u trenutku kad Komisija donese jednu od odluka predviđenih člankom 4. Uredbe br. 659/1999, a ne u nekom ranijem trenutku, primjerice u trenutku završetka natječajnog postupka dodjeljivanjem ugovora za imovinu koja je predmet tog postupka.

103. Stoga nije isključena mogućnost da novi i relevantni elementi analize, s kojima Komisija nije bila upoznata do tog trenutka, mogu nastati nakon završetka natječajnog postupka, ali prije donošenja Komisijine odnosne odluke. Smatram da u takvom slučaju Komisija nije izuzeta od uzimanja u obzir tih novih elemenata koji su relevantni u njezinoj analizi samo zato što je za njih saznala nakon okončanja natječajnog postupka. Također se ne može isključiti mogućnost da ocjena tih elemenata Komisiju može navesti da izmijeni svoju analizu u pogledu postojanja potpore.

104. Stoga smatram da, kao što to proizlazi iz zadnje rečenice točke 166. pobijane presude, nije pravno točno smatrati da činjenice koje su nastale nakon datuma okončanja natječajnog postupka i dodjele ugovora za imovinu koja je bila predmet tog postupka, ni u kojem slučaju ne mogu biti relevantne za ispitivanje je li potpora dodijeljena u okviru natječajnog postupka.

105. U ovom slučaju također ističem da, suprotno onomu što proizlazi iz točke 167. pobijane presude i onomu što tvrdi Komisija, cilj argumenata koje je žalitelj iznio u prvostupanjskom postupku vezano uz činjenice nastale nakon okončanja natječajnog postupka nije bio da se Komisija navede da ispita postojanje nove potpore koja proizlazi iz navodnog nastavka postupka prodaje, nego naprotiv da se dovedu u pitanje transparentnost i nediskriminatornost natječajnog postupka koji je doveo do prodaje imovine Nürburgringa društvu Capricorn.

106. Prema mojem mišljenju, iz navedenog proizlazi da pobijana presuda sadržava pogrešku koja se tiče prava u dijelu u kojem je Općі sud odbio argumente koje je žalitelj naveo u pogledu nastavka postupka prodaje nakon dodjele ugovora za imovinu Nürburgringa društvu Capricorn 11. ožujka 2014., pri čemu se pozvao na okolnost da su se ti argumenti odnosili na činjenice koje su nastale nakon datuma okončanja natječajnog postupka.

107. Međutim, kao što to proizlazi iz sudske prakse navedene u točki 89. ovog mišljenja, ako je iz obrazloženja presude Općeg suda razvidno postojanje povrede prava Unije, ali je njezina izreka osnovana iz drugih pravnih razloga, žalbu treba odbiti.

108. U tom pogledu ističem da se tužbeni razlog koji je žalitelj iznio u prvostupanjskom postupku u biti temeljio na okolnosti da su preuzimatelj i prodavatelji nakon zaključenja prve prodaje sklopili sporazum o jamstvu za plaćanje obroka prodajne cijene kojim se predviđala mogućnost da u slučaju kontinuiranog nepodmirivanja drugog obroka prodajne cijene, imovinu treba ponovno prodati, što se potom zapravo i dogodilo.

109. Što se tiče toga, smatram da se ta okolnost, koja je nastupila nakon dodjele ugovora za imovinu Nürburgringa nakon po provođenju natječajnog postupka i za koju se stoga nije moglo znati u trenutku dodjele ugovora za tu imovinu, u nedostatku drugih elemenata, sama po sebi ne može smatrati prikladnom za dokazivanje da je prvi postupak proveden netransparentno i diskriminatorno i da je slijedom toga doveo do prodaje te imovine nakon završetka natječajnog postupka po cijeni koja nije odgovarala tržišnoj cijeni.

110. Prema mojem mišljenju, iz navedenog proizlazi da četvrti dio četvrtog žalbenog razloga također treba odbiti.

### *6. Peti dio četvrtog žalbenog razloga koji se odnosi na nedostatak u obrazloženju pobijane presude*

#### *a) Argumenti stranaka*

111. Petim dijelom četvrtog žalbenog razloga žalitelj osporava točke 173. do 176. pobijane presude u kojima je Općі sud odbio argumente koje je on iznio u prvostupanjskom postupku i koji su sažeto izloženi u točkama 170. i 171. te presude. Žalitelj ističe da je Općі sud samo sažeo njegove argumente u točkama 170. i 171. pobijane presude a da ih ni najmanje nije ispitao niti obrazložio njihovo odbijanje. Zbog toga pobijana presuda sadržava nedostatak u obrazloženju, kao i iskrivljavanje dokaza koje je žalitelj iznio te pogrešku koja se tiče prava prilikom primjene članka 107. i članka 108. stavka 3. UFEU-a.

112. Komisija smatra da peti dio četvrtog žalbenog razloga treba odbiti. Navedena institucija priznaje da je Općі sud sažeto naveo obrazloženje, ali da je ono dovoljno jasno. Svi prigovori sažeti u točki 170. pobijane presude, kao i sklapanje ugovora o zakupu koje se navodi u točki 171., odnose se na okolnosti koje su nastupile tek nakon sklapanja ugovora o prodaji po provođenju dodjele ugovora i stoga nisu relevantne u analizi.

### *b) Ocjena*

113. U točkama 170. do 175. pobijane presude Opći sud analizirao je treći dio trećeg tužbenog razloga koji je pred njim istaknuo žalitelj vezano za činjenicu da je prodaja imovine Nürburgringa društvu Capricorn predstavljala novu državnu potporu. U točki 170. Opći sud sažeto je predstavio četiri argumenta koja je naveo žalitelj, a u točki 171. sažeto je iznio jedan argument koji se odnosio na ugovor o zakupu čiji je predmet bila imovina Nürburgringa.

114. Kao što je to priznala i sama Komisija, Opći sud nije odgovorio na te argumente, nego je u točki 173. pobijane presude samo uputio na „razlog[e] izložen[e] u točkama 138. do 158. ove presude, [zbog kojih] nema mjesta zaključku da je Komisija morala imati sumnje glede transparentnosti i nediskriminatornosti natječajnog postupka”, pri čemu je u sljedećoj točki dodao da „[i]z istih tih razloga također proizlazi da je ispitivanje koje je Komisija provela i koje je dovelo do donošenja druge [sporne] odluke moglo otkloniti sumnje glede postojanja prednosti dodijeljenu preuzimatelju u okviru ugovora o zakupu imovine Nürburgringa ili drugih načina plaćanja prodajne cijene za navedenu imovinu”.

115. Sumnjam da je takvo obrazloženje, koje se temelji na običnom i vrlo općenitom upućivanju na druge dijelove presude, a da pritom ne postoji nikakvo dodatno objašnjenje, barem ne u ovom slučaju, u skladu s obvezom obrazlaganja koju ima Opći sud i kako je utvrđena sudskom praksom koja se navodi u točkama 41. do 44. ovog mišljenja. Naime, to obrazloženje ne omogućuje ni da se implicitno shvati rasuđivanje Općeg suda, tako da zainteresirane osobe mogu spoznati razloge donesene odluke, a Sud obavljati sudski nadzor.

116. Što se tiče Komisijina argumenta da je Opći sud na implicitan način logički odbio te argumente u dijelu u kojem su se odnosili na događaje koji su nastupili nakon sklapanja ugovora o prodaji i stoga nisu mogli utjecati na određivanje prodajne cijene koja je relevantna na temelju sudske prakse navedene u točki 58. ovog mišljenja, ističem, kao prvo, da iz točaka 173. i 174. pobijane presude uopće ne proizlazi da je to razlog zbog kojeg je Opći sud odbio te argumente. Kao drugo, također ističem da, iako se Komisijin razlog eventualno može primijeniti na drugi, treći i četvrti argument koji se navode u točki 170.[42], on se ipak ne može primijeniti na prvi od tih argumenata, s obzirom na to da se čini da je uračunavanje iznosa od 6 milijuna eura koji se ondje navodi bilo predviđeno u samom kupoprodajnom ugovoru. Taj se razlog ne primjenjuje ni na argumente navedene u točki 171. pobijane presude vezano uz ugovor o zakupu, za koji se čini da se o njemu pregovaralo prije nego što je sklopljen kupoprodajni ugovor. Kao treće i kao što se to navodi u točki 104. ovog mišljenja, u svakom slučaju nije isključeno da činjenice koje su nastale nakon datuma okončanja natječajnog postupka i dodjele ugovora za imovinu koja je bila predmet tog postupka mogu biti relevantne za analizu u području državne potpore. Stoga okolnost da su određeni događaji nastali nakon završetka natječajnog postupka nije sama po sebi dovoljna kako bi se smatralo da oni u potpunosti nisu relevantni.

117. S obzirom na prethodna razmatranja, smatram da pobijana presuda sadržava nedostatak u obrazloženju i da stoga treba prihvatiti peti dio četvrtog žalbenog razloga.

[42] Odnosno, odgađanje drugog obroka prodajne cijene, nepodmirenje ugovorne kazne i ustupanje imovine potpreuzimatelju.

## C. Peti žalbeni razlog koji se temelji na nedostatku obrazloženja druge sporne odluke

### *1. Argumenti stranaka*

118. Petim žalbenim razlogom žalitelj osporava to što je Opći sud u točkama 182. do 189. pobijane presude odbio njegov tužbeni razlog koji se temeljio na tome da je Komisija povrijedila obvezu obrazlaganja.

119. Žalitelj smatra da nije moguće utvrditi razloge zbog kojih je Komisija u točkama 240. i 247. konačne odluke smatrala da je Savezna Republika Njemačka prodala imovinu Nürburgringa ponuditelju koji je podnio najvišu ponudu uz osigurano financiranje, u okviru otvorenog, transparentnog, nediskriminirajućeg i bezuvjetnog natječajnog postupka. Također nije jasno zašto i na kojoj je pravnoj osnovi Komisija u točki 285. konačne odluke zaključila da prodaja dijelova imovine Nürburgringa ne predstavlja državnu potporu. Jedino što je jasno jest da se taj zaključak ne odnosi na prodaju obuhvaćenu „mjerom 15.”, koja se definira u točki 38. konačne odluke. Međutim, ta se točka odnosi na druge prodaje drugim poduzetnicima do kojih je došlo puno prije provođenja natječajnog postupka. Nije jasno zašto se ključna Komisijina odluka, u skladu s kojom prodaja društvu Capricorn nije predstavljala državnu potporu, ne navodi samostalno i izričito u izreci konačne odluke.

120. Komisija smatra da peti žalbeni razlog treba odbiti kao nedopušten i, u svakom slučaju, kao neosnovan.

### *2. Ocjena*

121. Što se tiče petog žalbenog razloga, podsjećam da je prema ustaljenoj sudskoj praksi nedopušten žalbeni razlog koji se sastoji od pukog navođenja razloga i argumenata već iznesenih pred Općim sudom [43].

122. U tom pogledu valja istaknuti da je žalitelj u svojoj žalbi samo ponovio argumente koje je istaknuo u prvostupanjskom postupku vezano uz nedostatak u obrazloženju druge sporne odluke, a da pritom nije osporio rasuđivanje kojim je Opći sud odbio te argumente u pobijanoj presudi. Stoga smatram da je peti žalbeni razlog nedopušten.

123. Podredno također ističem da se slažem s analizom Općeg suda iz točaka 182. do 189. pobijane presude, na koje upućujem, kojom je taj sud odbio navedene žaliteljeve argumente koji su se temeljili na navodnom nedostatku obrazloženja druge sporne odluke.

## V. Zaključak

124. Na temelju svih prethodnih razmatranja predlažem Sudu da:

– prihvati peti dio četvrtog žalbenog razloga iz žalbe koju je podnijela udruga Ja zum Nürburgring eV.; i

– odbije ostale dijelove četvrtog žalbenog razloga, kao i peti žalbeni razlog iz te žalbe.

[43] U tom pogledu, među ostalim, rješenje od 3. rujna 2019., ND i OE/Komisija (C-317/19 P, neobjavljeno, EU:C:2019:688, t. 27. i 28. te navedena sudska praksa).